

O Izmjenama i dopunama Dodatka Sporazuma o osnovici za plaće u javnim službama

Prilog raspravi

Nakon punih 10 mjeseci pregovora i dvadesetak sastanaka na tu temu, uspjeli smo završiti pregovarački postupak o našem najvažnijem ugovoru koji regulira prava naših članova. Sindikalni čelnici zbog važnosti ugovora parafirali su izmjene sporazuma i odlučili da on stupa na snagu tek nakon potvrde u matičnim sindikatima, što je i uglavljeno u tekstu Izmjena.

Problem je izuzetno složen i teško ga je obrazložiti. Nadam se da će ovaj tekst pomoći lakše razumijevanje.

Dodatak sporazumu o osnovici potpisan je 2009. godine, nakon onih maratonskih noćnih pregovora i štrajka prosvjetara. U tom je Dodatku predviđena **obavezna revizija** Sporazuma u slučaju pogoršanja makroekonomskih pokazatelja. U slučaju da se sindikati i Vlada ne dogovore o reviziji, nastupila bi **obavezna arbitraža**. Dakle, taj postupak nismo mogli pravno izbjeći.

Od potpisa Dodatka, kada je naša, tada tek povećana osnovica pala za 6%, tj. od svibnja 2009. godine, BDP je pao preko 8%., što je daleko nadmašilo uvjete za pokretanje revizije.

U reviziji smo pristali na odgode rokova, ali nismo pristali na smanjenje ciljeva i relativnih vrijednosti naših plaća. Pri tome smo ispravili mnoga proturječja i nejasnoće teksta Dodatka koje su posljedica onih noćnih teških uvjeta za pregovore. Vlada je bila sklona minimalnim intervencijama, a mi smo tražili da dokument bude toliko mijenjan koliko je potrebno da bude pravno nesporan, kako ne bismo riskirali na sudu dovođenje u pitanje nekih prava iz teksta Dodatka. To je bilo veoma važno i tu smo bitku dobili.

Osigurali smo veću **sigurnost** dokumenta a dali smo ono što smo s obzirom na ekonomske okolnosti u svakoj reviziji morali dati i što bi svaka arbitraža presudila.

Od čega smo u reviziji odustali?

- pomakli smo rok za vraćanje pariteta između naših plaća i plaća ostalih u zemlji za jednu godinu, tj. do kraja 2012. godine. Da to nismo učinili osnovica bi od siječnja porasla za nešto manje od 2%. Toliko se pogoršao položaj javnih službenika u odnosu na ostale u zemlji za ove tri godine.
- odustali smo od inflacije za razdoblje do 30. rujna 2010. godine, što iznosi tek nešto više od 1%. Inače, inflacija nam nije važna jer je njen iznos u tom razdoblju neznatan. Naime, nas zanima relativna cijena rada, tj. kako nama tako i drugima, što znači da inflacija pogađa jednako i sve druge u zemlji, s kojima se mi uspoređujemo. Osim toga vraćanjem pariteta trebali bismo pokriveni i inflaciju, kako sada statistika pokazuje.

Procijenili smo da nema te arbitraže koja bi u ovakvim teškim gospodarskim okolnostima presudila drugačije. Proračun jednostavno tih novaca nema. Pritisak javnog mnijenja na javni sektor je poznat i bilo kakav rast plaća iritirao bi cjelokupnu javnost i na kraju doveo do bumeranga i ojačao tendenciju ka smanjenju plaća.

Mijenjali smo metodologiju i usavršili metodološki okvir

- uklonili smo neke tekstualne pogreške i previde koji su bili proturječni u smislu svrhe sporazuma; da smo na tome inzistirali to bi se svakako moglo tumačiti kao nekorektnost s naše strane i pregovaranje izvan dobre vjere.
- naš indikator usporedbe, tj. vss početnik u javnim službama više se ne uspoređuje s prosječnom plaćom u zemlji, već s prosječnom plaćom **u privredi**, što je puno korektnije i što smo koristili godinama prije toga (to smo tražili na pregovorima 2009. ali nas nisu poslušali).
- ugradili smo precizna metodološka objašnjenja, kako bi eventualno na sudu ili u arbitraži stvari bile precizne, pojašnjenja koja nam idu u prilog u bilo kojem spornom slučaju.

Mijenjali smo izuzetno važne pravne formulacije

- naime, s obzirom da ne postoji sudska praksa, nije sasvim sigurno je li naš ugovor sklopljen na određeno ili neodređeno vrijeme, to je važno za sudbinu ugovora u

budućnosti; mi smo sada ugovorili da je to ugovor na određeno vrijeme na pet godina, što nam je puno povoljnije; presložen problem, pa ga ostavljam za raspravu.

- ono čime smo se mi najviše bavili je upravo **sigurnost ugovora i njegova održivost** u vremenu koje dolazi; naime, očekujemo napade na naše plaće i na ovaj Dodatak sporazumu; intencije buduće vlade neće biti drugačije nego ove sadašnje, a što će oni htjeti vidjeli smo u ovim pregovorima: oni bi htjeli da u dugom roku sporazuma nema, međutim, morali su pristati na njegovo održanje jer bi im posljedice sada u kratkom roku bile neodržive.

Sjetimo se bitnih sadržaja Dodatka

1. Dodatak sporazumu zamrznuo je naše plaće sve dok ne nastupi gospodarski oporavak. Da Dodatak nije bilo mi bismo dva puta izgubili na plaćama od 10 do 30%, u rebalansu 2009 i u rebalansu 2010. Sjećate se. Tada je zbog nas uveden i krizni porez. Dan danas mnogi govore kako je to bila loša odluka. Umjesto kriznog poreza trebalo je javnom sektoru smanjiti plaće za najmanje 10%. To smo spriječili mi i naš Dodatak. U drugim zemljama gdje sindikati nisu imali takav ugovor prošli su gorke trenutke i teška smanjenja plaća.
2. Naš je Dodatak također, predvidio i vraćanje smanjene osnovice nakon privrednog oporavka, koji još nije nastupio.
3. I još više od toga. Predvidio je i dostizanje ciljane cijene rada do 2016. godine. Taj se rok produžuje na 2017. godinu ako ne nastupi odgovarajući privredni oporavak. Danas je indeks cijene rada 86,4 a cilj je 95. To znači da će svake godine rast naših plaća iznositi: rast plaća u privredi plus povećani dodatak samo za javni sektor radi dostizanja gornjih vrijednosti.

Ovdje je važno spomenuti jednu prevažnu informaciju za cijelo obrazovanje. Indeks cijene rada u prosvjeti je viši od 86,4 zbog prosvjetnog dodatka koji dobivamo svakog kolovoza i iznosi 2,2%. Međutim, i nas čeka isto povećanje do 2016. kao i sve druge, što opet znači da je i naš cilj viši od drugih javnih službi i iznosi zapravo 107. Naravno, o tome ne treba previše govoriti izvan prosvjete.

I na koncu: jesmo li pogodovali SDP-u ili HDZ-u ovim sporazumom?

HDZ-u smo pomogli tek toliko da mogu reći kako nisu budućima ostavili dubioze i obaveze u Proračunu.

SDP-u smo prilično pomogli tek ukoliko dobiju vlast, tada neće imati u prvoj godini proračunski teret koji bi stari sporazum nosio.

Ako nam pored te činjenice ipak pokušaju smanjivati plaće, onda to zbog pravnih promjena u sporazumu neće moći nikako. Dakle, pomogli smo najviše sebi, jačanjem onoga što je najvažnije. Jačanjem sigurnosti ugovora.

Zašto je dobro ratificirati i potpisati Izmjene i dopune?

Dobro je sada potpisati, jer za tri do pet mjeseci, pa čak i do kraja 2012. godine, nitko neće moći reći da su se promijenile okolnosti u odnosu na stanje kada se Izmjene potpisuju. A to je veoma važno. Sporazum potpisuje pravna osoba koja se zove Vlada RH. Okolnosti će u iduću godinu dana biti iste ili bolje.

Što ukoliko ne potpišemo?

Ukoliko makar i jedan sindikat ne potpiše, pristupit će se postupku arbitraže. Ali, što više sindikata potpiše, to je veća vjerojatnost da odluka arbitražna odluka bude u prilog ispregovaranih Izmjena i dopuna. Zbog izuzetno nepovoljne gospodarske situacije u zemlji, teško je očekivati arbitražnu odluku kojom bi Vlada RH morala izvršiti obvezu usklađivanja osnovice od 1.siječnja 2012.

Ukoliko veći broj Sindikata ne potpiše, u postupku arbitraže bi mogli reći kako su se bitno promijenile okolnosti od 2009. godine, kada je Dodatak i potpisan, pa bi mogli pokušati otkazati ugovor, a mi bismo morali dokazivati da se nisu promijenile. Naravno, mi smo u pravu, ali što bi sud rekao ne znamo.

Konvencije vladama dopuštaju raskidanje ugovora ako su se okolnosti bitno promijenile, a ako nisu, onda im to ne dopuštaju.